

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

Наставна програма

**Географија
за VII одделение**

Скопје, 2024 година

ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставен предмет	<i>Географија</i>
Вид/категиорија на наставен предмет	Задолжителен
Одделение	VII (седмо)
Теми/подрачја во наставната програма	<ul style="list-style-type: none"> Географија на Европа Географија на Азија
Број на часови	2 часа неделно/72 часа годишно
Опрема и средства	<ul style="list-style-type: none"> Дигитални паметни (смарт) уреди Хамер, флипчарт, маркери, хартија за цртање, боички, линиар, шестар, ножички, лепило, леплива лента, компјутер, ЛЦД проектор Илустриран материјал за: Европа и Азија Глобус, физичко-географска карта на светот, физичко-географска карта на Европа, физичко-географска карта на Азија, стопанско-географска карта на Европа, стопанско-географска карта на Азија Учебник, географски атлас, работни листови (според учебник/прирачник), неми карти Енциклопедии, речници, списанија, весници
Норматив на наставен кадар	Наставата по предметот Географија во седмо одделение може да ја изведува лице кое завршило: <ul style="list-style-type: none"> студии по географија, наставна насока, VII/1 или VI A (според МРК) и 240 ЕКТС.

ПОВРЗАНОСТ СО НАЦИОНАЛНИТЕ СТАНДАРДИ

Резултатите од учење наведени во наставната програма водат кон стекнување на следните компетенции опфатени со подрачјето **Математика и природни науки** од Националните стандарди:

<i>Ученикот/ученичката знае и/или умее:</i>	
III-A.25	да одлучува како да ги провери резултатите и размислува дали одговорот е разумен во контекст на проблемот,
III-A.29	да разгледува и одбира идеи, набљудува, предвидува и поставува претпоставки (хипотези), собира и вреднува докази, проверува

	предвидувања, планира, организира и спроведува истражување, евидентира, обработува, анализира и претставува резултати, евалуира и дискутира заклучоци,
III-A.30	да организира и претставува квантитативни податоци табеларно, графички, со дијаграм и скици и да толкува податоци од различни области, претставени на различни начини,
III-A.63	да ги идентификува и споредува географските карактеристики на континентите, региите и државите во светот,
III-A.66	да наоѓа информации за карактеристиките на географските подрачја прикажани на мапи и да изготвува скици за прикажување на географски подрачја со нивните карактеристики,
III-A.67	да се ориентира во просторот со помош на скици, мапи, снимки и дигитални прикази на дадени географски подрачја.
<i>Ученикот/ученичката разбира и прифаќа дека:</i>	
III-B.5	Љубопитноста и иновативноста се клучни за развивање на научно-истражувачката мисла;
III-B.9	треба да ги разбира предностите, ограничувањата и ризиците на научните теории и нивната примена и да покажува развиен однос кон носење правилни одлуки и градење вредности, вклучително и моралниот аспект при решавањето проблеми.

Наставната програма вклучува и релевантни компетенции од следните трансверзални подрачја на Националните стандарди:

Јазична писменост, Дигитална писменост, Личен и социјален развој, Општество и демократска култура, Техника, технологија и претприемништво и Уметничко изразување и култура

<i>Ученикот/ученичката знае и/или умее:</i>	
I-A.3	да води критички и конструктивен дијалог, аргументирано искажувајќи ги своите ставови;
I-A.10	да разбира визуелно прикажани содржини (дијаграми, табели и графикони, илустрации, анимации и др.), да може да ги издвои, анализира, оценува/вреднува и резимира визуелно прикажаните содржини и да ги објасни (писмено и усно);
I-A.12	да користи информации од различни извори и медиуми и критички да пристапува кон нив, земајќи ги предвид изворот, контекстот, целта и веродостојноста на презентираниите информации.
IV-A.2	да процени кога и на кој начин за решавање на некоја задача/проблем е потребно и ефективно користење на ИКТ, да одбере и инсталира програми што му се потребни, да користи програми за заштита и да реши рутински проблеми во функционирањето на дигиталните уреди и мрежи,
IV-A.5	да определи какви информации му/и се потребни, да најде, избере и преземе дигитални податоци, информации и содржини, и да ја процени нивната релевантност во однос на конкретната потреба и веродостојноста на изворот,
IV-A.8	на безбеден и одговорен начин да ги користи дигиталните содржини, образовните и социјални мрежи, и дигитални облаци,
V-A.4	да прави процена на сопствените способности и постигања (вклучувајќи ги силните и слабите страни) и врз основа на тоа да ги определува приоритетите кои ќе му/и овозможат развој и напредување;
V-A.6	да си постави цели за учење и сопствен развој и да работи на надминување на предизвиците кои се јавуваат на патот кон нивно остварување;
V-A.7	да ги користи сопствените искуства за да си го олесни учењето и да го прилагоди сопственото однесување во иднина;
V-A.8	да го организира сопственото време на начин кој ќе му/и овозможи ефикасно и ефективно да ги оствари поставените цели и да ги

	задоволи сопствените потреби;
V-A.10	да применува етички начела при вреднување на правилното и погрешното во сопствените и туѓите постапки и да манифестира доблесни карактерни особини (како што се: чесност, правичност, почитување, трпеливост, грижа, пристојност, благодарност, решителност, одважност и самодисциплина);
V-A.13	да комуницира со другите и да се презентира себеси соодветно на ситуацијата;
V-A.14	да слуша активно и соодветно да реагира, покажувајќи емпатија и разбирање за другите и да ги искажува сопствените грижи и потреби на конструктивен начин;
V-A.15	да соработува со други во остварување на заеднички цели, споделувајќи ги сопствените гледишта и потреби со другите и земајќи ги предвид гледиштата и потребите на другите;
V-A.17	да бара повратна информација и поддршка за себе, но и да дава конструктивна повратна информација и поддршка во корист на другите;
V-A.18	да истражува, поставувајќи релевантни прашања, со цел да ги открие проблемите, да ги анализира и вреднува информациите и предлозите и да ги проверува претпоставките;
V-A.19	да дава предлози, да разгледува различни можности и да ги предвидува последиците со цел да изведува заклучоци и да донесува рационални одлуки;
V-A.21	да го анализира, проценува и подобрува сопственото учење;
VI-A.2	да го анализира сопственото однесување со цел да се подобри, поставувајќи си реални и остварливи цели за активно делување во заедницата;
VI-A.3	да ги формулира и аргументира своите гледишта, да ги сослушува и анализира туѓите гледишта и со почитување да се однесува кон нив, дури и тогаш кога не се согласува;
VI-A. 5	да ги разбира разликите меѓу луѓето по која било основа (родова и етничка припадност, возраст, способности, социјален статус итн.);
VI-A. 6	да препознава присуство на стереотипи и предрасуди кај себе и кај другите и да се спротивставува на дискриминација;
VI-A.23	да ги идентификува географските карактеристики на континентите, регионите и државите во светот и да ги поврзува со нивниот општествен развој;
VII-A.1	да ги поврзува сознанијата од науките со нивната примена во техниката и технологијата и со секојдневниот живот.
VII-A.9	активно да учествува во тимска работа според претходно усвоени правила и со доследно почитување на улогата и придонесот на сите членови на тимот;
VIII-A.10	да ги идентификува и преиспитува стереотипите и предрасудите кон припадниците на другите културни групи што се манифестираат во неговото/нејзиното опкружување;
VIII-A.12	да го интерпретира светот не само од гледна точка на припадниците на сопствената култура туку и низ перспективата на другите култури.
<i>Ученикот/ученичката разбира и прифаќа дека:</i>	

IV-Б.1	дигиталната писменост е неопходна за секојдневното живеење - го олеснува учењето, животот и работата, придонесува за проширување на комуникацијата, за креативност и иновативност, нуди разни можности за забава,
IV-Б.3	потенцијалите на икт ќе се зголемуваат и треба да се следат и користат, но и дека треба да се има критичен однос кон веродостојноста, доверливоста и влијанието на податоците и информациите кои се достапни преку дигиталните уреди;
V-Б.3	сопствените постигања и добросостојба во најголема мера зависат од трудот кој самиот/самата го вложува и од резултатите кои самиот/самата ги постигнува;
V-Б.4	секоја постапка која ја презема има последици по него/неа и/или по неговата/нејзината околина;
V-Б.7	иницијативноста, упорноста, истрајноста и одговорноста се важни за спроведување на задачите, за остварување на целите и за надминување на предизвиците во секојдневните ситуации;
V-Б.8	Интеракцијата со другите е двонасочна – како што има право од другите да бара да му/и биде овозможено задоволување на сопствените интереси и потреби, така има и одговорност да им даде простор на другите да ги задоволат сопствените интереси и потреби;
V-Б.9	барањето повратна информација и прифаќањето конструктивна критика водат кон личен напредок на индивидуален и социјален план;
V-Б.10	учењето е континуиран процес кој не завршува во училиште и не се ограничува на формалното образование.
VI-Б. 1	не смее да прави дискриминација врз основа на разликите меѓу луѓето (родова и етничка припадност, возраст, способности, социјален статус итн.);
VI-Б.11	секој има право да избере која религија ќе ја смета за своја, односно да избере да не припаѓа на ниту една религија/вера, без да има последици од направениот избор;
VII-Б.4	работната етика, културната чувствителност и односот кон другите се значајни за креирање и одржување позитивна работна клима;
VII-Б.5	ресурсите не се неограничени и дека е потребно одговорно да се користат;
VIII-Б.5	на разликите меѓу културите треба да се гледа како на можност за учење и како предизвик за заемно разбирање и напредување;

РЕЗУЛТАТИ ОД УЧЕЊЕ

Тема: Географија на Европа

Вкупно часови: 46

Резултати од учење

Ученикот/ученичката ќе биде способен/способна да:

1. ја опишува географската положба и на географска карта да покажува каде се протегаат границите на Европа;
2. ги опишува со помош на географска карта природно-географските карактеристики на Европа: брегова разгранетост, релјеф, клима и хидрографија;
3. ги опишува социо-географските карактеристики на Европа: број на население, густина на населеност, природен прираст, религии, народи и други културни обележја кои се застапени во Европа;
4. ги опишува со помош на географска карта основните географски карактеристики на регионите на кои е поделена Европа (географска положба, брегова разгранетост, релјеф, клима, хидрографија);
5. ги именува најпознатите туристички центри и културно историски знаменитости во Европа и на географска карта да ги идентификува државите во кои се наоѓаат;
6. ги опишува со помош на географска карта основните географски карактеристики на секоја од државите кои се протегаат на Балканскиот Полуостров (географска положба, граници, големина, брегова разгранетост, релјеф, клима, хидрографија, население, поголеми градови, најзначајни туристички места, државно уредување и сл.);
7. ги опишува со помош на географска карта основните географски карактеристики на Велика Британија, Франција, Шведска, Германија и Русија (географска положба, граници, големина, брегова разгранетост, релјеф, клима, хидрографија, население, поголеми градови, најзначајни туристички места, државно уредување и сл.).

Содржини (и поими)

• **Природно-географски карактеристики на Европа**
(географска положба, брегова разгранетост, острови, Нова Земја, Земјата на Франц Јосиф, Шпицбершки острови/Свалбард, Исланд, Велика Британија, Ирска, полуострови, Скандинавски полуостров, Пиринејски Полуостров, Апенински Полуостров, Балкански Полуостров, заливи, Фински залив, Бискајски залив, фјордови, протоци, Скагерак, Категат, Ла Манш,

Стандарди за оценување

- Ја опишува географската положба на Европа, покажува на географска карта каде се протегаат нејзините граници и кажува колкава површина зафаќа.
- Ја опишува со помош на географска карта бреговата разгранетост за секој регион на Европа, при што ги идентификува најголемите острови, полуострови и заливи и на кои држави припаѓаат.
- Ги опишува со помош на географска карта најзначајните протоци во Европа и идентификува кои мориња ги поврзуваат.
- Опишува каков релјеф преовладува на територијата на Европа и на географска карта ги идентификува најкарактеристичните релјефни целини (низини, поголемите планински

<p>Гибралтарски Проток, Дарданели, Босфор, низини, Западноевропска Низина, Средноевропска Низина, Источноевропска Низина, Панонска Низина, Влашка Низина, планини, Алпи, Пиринеи, Апенини, Динариди, Карпати, Скандинавски Планини, висорамнини, Швајцарска висорамнина, Мезета, клима, климатски типови, средоземноморски/медитерански, океански, умерено континентален, континентален, планински, субполарен, поларен, мориња, Баренцово Море, Норвешко Море, Северно Море, Балтичко Море, Средоземно море, сливно подрачје, реки, слив на Атлантски океан, Гвадијана, Гарона, Лоара, Сена, Рајна, Елба/Лаба, слив на Северен Леден Океан, Северна Двина, Печора, слив на Средоземно море, Рона, Дунав, Дњестар, Дњепар, Дон, слив на Касписко Езеро, Волга, Урал, езера, природни езера, Ладога, Онега)</p>	<p>масиви со нивните највисоки врвови и висорамнини) и низ кои држави се протегаат истите.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Го објаснува влијанието на одредени климатски фактори врз климатските карактеристики на Европа (близината на морињата и океаните, Голфската струја, релјефот и сл.). • Наведува низ кои топлински појаси се протега Европа и кои климатски типови се доминантно застапени и го опишува нивното протегање и нивните карактеристики. • Ги идентификува на географска карта морињата на кои излегува Европа. • Ги именува со помош на географска карта најголемите реки во Европа, го опишува сливното подрачје на кое припаѓаат и низ кои држави поминуваат. • Ги именува со помош на географска карта најголемите и позначајните езера во Европа и посочува во кои држави се наоѓаат.
<ul style="list-style-type: none"> • Социо-географски карактеристики на Европа (број на население, густина на населеност, природен прираст, религии, христијанска религија, православни, католици, протестанти, исламска религија, јудаизам, будизам, атеизам, групи на народи, населби, најголеми градови, Москва, Лондон, Санкт Петербург, Берлин, Мадрид, Атина, Киев, Рим, Париз, региони, Јужна Европа, Северна Европа, Западна Европа, Средна Европа, Источна Европа, туристички региони, Медитерански регион, Алпски регион, туристички центри, Рим, Барселона, Париз, Лондон, Монте 	<ul style="list-style-type: none"> • Го наведува вкупниот број на население на Европскиот континент и идентификува во кои региони е сконцентриран најголем дел од населението (Средна и Западна Европа). • Ги именува најголемите три држави од секој регион според бројот на население и според површината. • Ја идентификува различната густина на населеност во различни региони од Европа и именува некои од државите со најголема густина на население (Монако, Ватикан, Малта, Холандија, Белгија, Велика Британија, Германија). • Ја објаснува стапката на природниот прираст, причините и последиците од таквото демографско движење на населението на Европскиот континент. • Ги наведува главните религии кои се застапени во Европа и која од нив во кој регион е најмногу застапена.

<p>Карло, културно историски знаменитости, колосеумот во Рим, Акрополис во Атина, Стоунхенџ, Бакингемска палата, Ајфеловата кула, Дворецот Версај, Музејот Лувр, Триумфалната капија, Атомиум)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ги именува главните групи на народи (словени, германи, романи, Грци, Албанци, Баскијци, Финци, Унгарци, Турци, Татари). • Именува некои од најголемите изуми (парна машина, автомобил, телевизија, телескоп), научници (Тесла, Њутн, Ајнштајн, Менделеев, Галилеј и др.), композитори (Моцарт, Бах, Бетовен и др.), уметници (Да Винчи, Микеланџело, Пикасо и др.), филозофи (Аристотел, Сократ, Платон и др.) и писатели (Шекспир, Достоевски, Толстој и др.) кои потекнуваат од Европа. • Именува некои од најпознатите фестивали во Европа и во кои градови и држави се одржуваат (филмски фестивал во Кан, Венеција и Берлин, Карневалот во Венеција, Сан Ремо, Октоберфест, Трка со бикови, и сл.). • Ги именува најголемите градови во Европа, идентификува во кои држави се наоѓаат и ги покажува на географска карта. • Ги именува регионите на кои е поделена Европа и со помош на географска карта го опишува нивното протегање.
<ul style="list-style-type: none"> • Географски преглед на регионот Јужна Европа (географска положба, брегова разгранетост, острови, Балеарски острови, Сардинија, Корзика, Сицилија, Крит, полуострови, Пелопонез, Халкидики, Истра, Пелешац, Калабрија, заливи, Лионски залив, Џеновски залив, Бока Которски залив, Солунски залив, релјеф, низини, Ломбардија, Арагонија, Андалузија, планини, Доломити, Родопи, клима, хидрографија, мориња, Јадранско Море, Јонско Море, Егејско Море, Мраморно Море, Црно Море, реки, Тахо, Дуро, Мињо, Ебро, По, езера, Скадарско Езеро, Охридско Езеро, Комо, Гарда, Маџоре, Балкански Полуостров, Словенија, Хрватска, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Србија, Косово, Северна Македонија, Албанија, Бугарија, Грција, туристички центри, Рим, Венеција, Барселона, Мадрид) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ги опишува основните географски карактеристики на регионот Јужна Европа со помош на географска карта (географска положба, брегова разгранетост, релјеф, клима, хидрографија). • Ги идентификува со помош на географска карта државите кои припаѓаат во регионот Јужна Европа и нивните главни градови. • Ги именува државите кои се протегаат на Балканскиот Полуостров и нивните главни градови и ги покажува на географска карта. • Ги опишува со помош на географска карта основните географски карактеристики на секоја од државите кои се протегаат на Балканскиот Полуостров (географска положба, граници, големина, брегова разгранетост, релјеф, клима, хидрографија, население, поголеми градови, најзначајни туристички места, државно уредување и сл.). • Ги именува најпознатите туристички центри и културно историски знаменитости во регионот Јужна Европа, ги идентификува во која држава се наоѓаат и ги покажува на географска карта.

<ul style="list-style-type: none"> • Географски преглед на регионот Западна Европа (географска положба, брегова разгранетост, острови, Шетландски, полуострови, Нормандија, Бретања, заливи, релјеф, низини, планини, Централен Масив, Ардени, Вогези, клима, хидрографија, мориња, реки, Темза, Шелда, езера, Лох Нес, туристички центри, Лондон, Ливерпул, Единбург, Париз, Ница, Кан, Сен Тропе, Монте Карло, Шамони, Гренобл, Албервил, Вал д'Изер, Амстердам) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ги опишува основните географски карактеристики на регионот Западна Европа со помош на географска карта (географска положба, брегова разгранетост, релјеф, клима, хидрографија). • Ги идентификува со помош на географска карта државите кои припаѓаат во регионот Западна Европа и нивните главни градови. • Ги опишува основните географски карактеристики на Велика Британија (географска положба, граници, големина, брегова разгранетост, релјеф, клима, хидрографија, население, поголеми градови, најзначајни туристички места, државно уредување и сл.). • Ги опишува со помош на географска карта основните географски карактеристики на Франција (географска положба, граници, големина, брегова разгранетост, релјеф, клима, хидрографија, население, поголеми градови, најзначајни туристички места, државно уредување и сл.). • Ги именува најпознатите туристички центри и културно историски знаменитости во регионот Западна Европа, ги идентификува во која држава се наоѓаат и ги покажува на географска карта.
<ul style="list-style-type: none"> • Географски преглед на регионот Северна Европа (географска положба, брегова разгранетост, острови, Готланд, Еланд, Селанд, полуострови, Кола, Канин, Јиланд, заливи, Ботниски залив, Ришки залив, релјеф, низини, Шведска Низина, планини, клима, хидрографија, мориња, реки, езера, Венерн, Ветерн, Меларн, Сајма, туристички центри, Стокхолм, Осло, Копенхаген) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ги опишува основните географски карактеристики на регионот Северна Европа со помош на географска карта (географска положба, брегова разгранетост, релјеф, клима, хидрографија). • Ги идентификува со помош на географска карта државите кои припаѓаат во регионот Северна Европа и нивните главни градови. • Ги опишува со помош на географска карта основните географски карактеристики на Шведска (географска положба, граници, големина, брегова разгранетост, релјеф, клима, хидрографија, население, поголеми градови, најзначајни туристички места, државно уредување и сл.). • Ги именува најпознатите туристички центри и културно историски знаменитости во регионот Северна Европа, ги идентификува во која држава се наоѓаат и ги покажува на географска карта.
<ul style="list-style-type: none"> • Географски преглед на регионот Средна Европа (географска положба, брегова разгранетост, острови, Фризиски Острови, полуострови, заливи, релјеф, низини, Молдавска Низина, планини, 	<ul style="list-style-type: none"> • Ги опишува основните географски карактеристики на регионот Средна Европа со помош на географска карта (географска положба, брегова разгранетост, релјеф, клима, хидрографија).

<p>Јура, Шварцвалд, Судети, Татри, клима, хидрографија, мориња, реки, Одра, Висла, Морава, Драва, Прут, езера, Женевско Езеро, Боденско Езеро, Циришко Езеро, Балатон/Блатно Езеро, туристички центри, Берлин, Гармиш-Партенкирхен, Карлови Вари, Давос, Сен Мориц, Венген, Виена, Салцбург, Кицбил, Инсбрук, Будимпешта)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ги идентификува со помош на географска карта државите кои припаѓаат во регионот Средна Европа и нивните главни градови. • Ги опишува со помош на географска карта основните географски карактеристики на Германија (географска положба, граници, големина, брегова разгранетост, релјеф, клима, хидрографија, население, поголеми градови, најзначајни туристички места, државно уредување и сл.). • Ги именува најпознатите туристички центри и културно историски знаменитости во регионот Средна Европа, ги идентификува во која држава се наоѓаат и ги покажува на географска карта.
<ul style="list-style-type: none"> • Географски преглед на регионот Источна Европа (географска положба, брегова разгранетост, острови, полуострови, Крим, заливи, релјеф, низини, планини, Урал, клима, хидрографија, мориња, реки, Њемен, Западна Двина, езера, Чудско, туристички центри, Москва, Сочи, Санкт Петербург) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ги опишува основните географски карактеристики на регионот Источна Европа со помош на географска карта (географска положба, брегова разгранетост, релјеф, клима, хидрографија). • Ги идентификува со помош на географска карта државите кои припаѓаат во регионот Источна Европа и нивните главни градови. • Ги опишува со помош на географска карта основните географски карактеристики на Русија (географска положба, граници, големина, брегова разгранетост, релјеф, клима, хидрографија, население, поголеми градови, најзначајни туристички места, државно уредување, природни ресурси и сл.). • Ги именува најпознатите туристички центри и културно историски знаменитости во регионот Источна Европа, ги идентификува во која држава се наоѓаат и ги покажува на географска карта.
<p>Примери за активности</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учениците, поделени во мали групи/парови, користејќи интернет и илустриран материјал, истражуваат за границите на Европа и колкава е нејзината површина. Секоја група подготвува куса презентација, ја презентира пред другите групи и покажува на географска карта. На крајот сите заедно водат дискусија и доаѓаат до заклучок за поволната географска положба на Европа. • Учениците, поделени во мали групи, користејќи интернет и илустриран материјал, истражуваат за бреговата разгранетост на Европа. Секоја група истражува за различен регион: поголеми острови (на кои држави припаѓаат), полуострови (кои држави се наоѓаат на нив) и заливи. Секоја група подготвува куса презентација, ја презентира пред другите групи и покажува на географска карта, додека останатите групи треба да постават по едно прашање кое се однесува за регионот од групата што презентира. На крајот сите заедно водат дискусија и доаѓаат до заклучок за тоа кои региони од Европа се карактеризираат со најголема брегова разгранетост. • Учениците, поделени во мали групи, ја реализираат активноста „Патување низ протоците во Европа“. Секоја група влече по едно ливче на кое стои името на протокот за кој треба да истражуваат, односно да „патуваат“ низ него, користејќи интернет и илустриран материјал. Секоја 	

група подготвува куса презентација за своето „патување“ низ протокот (кои мориња ги поврзува, каде се наоѓа, големина, важност и сл.) и ја презентира пред другите групи. На крајот сите заедно водат дискусија за важноста на протоците и кој од нив има најголемо стратешко значење за Европскиот континент.

- Учениците, поделени во мали групи, ја реализираат активноста „Планинско истражување на Европа“. Секоја група добива задача да истражува, користејќи интернет и илустриран материјал, за одреден планински масив (највисок врв, должина на протегање, географска локација, држава/и каде се протега, и сл.), низина и висорамнина. Секоја група подготвува куса презентација, ја презентира пред другите групи и покажува на географска карта. На крајот сите заедно водат дискусија и доаѓаат до заклучок за тоа кој е најголем и најзначаен планински масив во Европа и какво е неговото влијание за развој на регионот во кој се претега.
- Учениците, поделени во мали групи, користејќи интернет и илустриран материјал, истражуваат за климата во Европа. Секоја група добива задача да истражува, за одреден климатски фактор (близина на морињата и океаните, Голфската струја, релјефот и сл.) и за карактеристиките на одреден климатски тип (каде е распространет, температура на воздухот, количина на врнежи, растителен и животински свет карактеристичен за него и сл.). Секоја група подготвува куса презентација и ја презентира пред другите групи. На крајот сите заедно водат дискусија за тоа како климата делува врз начинот на живеење на луѓето во различни делови од Европа.
- Учениците, поделени во мали групи, користејќи интернет и илустриран материјал, истражуваат за морињата, реките и езерата во Европа. Секоја група добива задача да истражува, за морињата на кои излегува Европа, за карактеристиките на поголемите реки кои течат низ Европа (должина, низ кои држави поминуваат, каде се влеваат, на кое сливно подрачје припаѓаат и сл.) и карактеристиките на поголемите езера (големина, држава каде се наоѓаат, поголеми реки кои се вливаат во нив или извираат од нив и сл.). Секоја група подготвува куса презентација, ја презентира пред другите групи и покажува на географска карта. На крајот сите заедно решаваат квиз и водат дискусија за тоа кои мориња, реки и езера имаат најголемо значење за Европа или за регионот во кој се наоѓаат.
- Учениците, поделени во мали групи, користејќи интернет и илустриран материјал, истражуваат за поделбата на Европа на региони. Секоја група истражува за различен регион во Европа, (држави кои припаѓаат во тој регион, површина, вкупен број на население, најголем град според бројот на население во таа држава, густина на населеност и стапка на природен прираст). Секоја група подготвува куса презентација (во форма на табела и графикон) и ја презентира пред другите групи. На крајот сите заедно водат дискусија и доаѓаат до заклучок за вкупниот број на население во Европа, кои држави се со најголема густина на население во Европа (односно во кој регион е сконцентриран најголем дел од населението), кои држави се најголеми по површина и население од секој регион и кои се најголеми градови според бројот на население во Европа и ги покажуваат на географска карта.
- Учениците, поделени во мали групи, користејќи интернет и илустриран материјал, истражуваат за главните религии и групи на народи кои се застапени во Европа. Секоја група подготвува куса презентација и ја презентира пред другите групи. На крајот сите заедно водат дискусија и доаѓаат до заклучок за регионалната распределба на религиите и групите на народи на Европскиот континент.
- Учениците, поделени во мали групи, добиваат листа на која се напишани познати имиња за кои ќе треба да истражуваат и во која категорија припаѓаат (изуми, научници, композитори, уметници, филозофи и писатели). Секоја група влече по едно ливче од секоја категорија, на кое има слика и краток опис за сликата. Учениците треба да идентификуваат за кого/која станува збор и да истражуваат користејќи интернет и

илустриран материјал за него/неа. Секоја група подготвува куса презентација и ја презентира пред другите групи. На крајот сите заедно водат дискусија и доаѓаат до заклучок за нивниот придонес во развојот на науката и културата.

- Учениците, поделени во мали групи, користејќи интернет и илустриран материјал, истражуваат за најпознатите фестивали кои се одржуваат на Европскиот континент (каде и кога се одржува, историја и традиција на фестивалот и сл.). Секоја група подготвува куса презентација и ја презентира пред другите групи. На крајот сите заедно водат дискусија и доаѓаат до заклучок за значењето на фестивалите во развојот на културата и туризмот во местата каде што се одржуваат.
- Учениците, поделени во мали групи, користејќи интернет и илустриран материјал, истражуваат за природно – географските карактеристики на секој регион во Европа (географска положба, брегова разгранетост, релјеф, клима, хидрографија). Секоја група подготвува куса мултимедијална презентација (со слики, карти, видео/аудио материјал, текст), ја презентира пред другите групи и покажува на географска карта. После презентацијата, еден член од групата што презентира, ја презема улогата на наставник и поставува прашања на останатите групи. Ова го повторуваат сите групи. На крајот сите заедно водат дискусија и доаѓаат до заклучок за географската положба и географските карактеристики на соодветниот регион.
- Учениците, поделени во мали групи, користејќи интернет и илустриран материјал, истражуваат за основните географски карактеристики на секоја од државите кои се наоѓаат на Балканскиот Полуостров. Секоја група подготвува куса мултимедијална презентација (со слики, карти, видео/аудио материјал, текст) ја презентира пред другите групи и покажува на географска карта. На крајот, преку заедничка дискусија се споредуваат карактеристиките на сите држави кои се наоѓаат на Балканскиот Полуостров (географска положба, брегова разгранетост, површина, број на население и сл.).
- Учениците, поделени во мали групи, користејќи интернет и илустриран материјал, истражуваат за основните географски карактеристики на Велика Британија, Франција, Шведска, Германија и Русија. Секоја група истражува за сите држави. Подготвува куса мултимедијална презентација (со слики, карти, видео/аудио материјал, текст) ја презентира пред другите групи и покажува на географска карта. На крајот, преку заедничка дискусија се споредуваат карактеристиките на сите држави.
- Учениците, поделени во мали групи, користејќи интернет и илустриран материјал, истражуваат за најпознатите туристички центри во секој регион на Европа. Секоја група истражува за различен регион во Европа (природни и културни атракции, географска локација, туристички места и сл.). Секоја група подготвува куса мултимедијална презентација (со слики, карти, видео/аудио материјал, текст) за нивниот регион и ја презентира пред другите групи. На крајот сите заедно водат дискусија за важноста на туризмот и неговото влијание врз развојот на секој регион.
- Учениците се делат во групи кои ќе глумат туристичка агенција и треба да подготви рекламен материјал (во вид на брошура) за посета на туристички места од секој регион во Европа. Во рекламниот материјал треба да препорача туристичка тура за посета на сите региони, при што се наведува земјата, јазикот што се зборува, валутата што се користи, главниот град и позначајните културни знаменитости, традиционалната храна и климата. Секоја група работи за различен регион. Брошурите содржат текст и илустрации. На крајот ги споделуваат брошурите и бираат што најмногу би сакале да посетат кога би биле туристи.
- Секој ученик, индивидуално, пополнува нема карта на Европа по насока на наставникот (држави, мориња, реки, планини и сл.).

Тема: Географија на Азија	
Вкупно часови: 26	
Резултати од учење	
<p>Ученикот/ученичката ќе биде способен/способна да:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ја опишува географската положба и на географска карта да покажува каде се протегаат границите на Азија; 2. ги опишува со помош на географска карта природно-географските карактеристики на Азија: брегова разгранетост, релјеф, клима, хидрографија и природни ресурси; 3. ги опишува социо-географските карактеристики на Азија: број на население, густина на населеност, природен прираст, религии, народи и други културни обележја кои се застапени во Азија; 4. ги опишува со помош на географска карта регионите на кои е поделена Азија, да ги идентификува државите кои припаѓаат на секој регион и да ги именува најпознатите туристички центри; 5. ги опишува со помош на географска карта основните географски карактеристики на Кина, Индија, Турција и Јапонија (географска положба, граници, големина, брегова разгранетост, релјеф, клима, хидрографија, население, поголеми градови, најзначајни туристички места, државно уредување и сл.). 	
Содржини (и поими)	Стандарди за оценување
<ul style="list-style-type: none"> • Природно-географски карактеристики на Азија (географска положба, брегова разгранетост, острови, Новосибирски острови, Јапонски Острови, Тајван, Филипински острови, Борнео/Калимантан, Јава, Суматра, Шри Ланка/Џејлон, полуострови, Тајмир, Чукотски полуостров, Камчатка, Кореја, Мала Азија, Арабиски Полуостров, Индиски Полуостров, Индокинески Полуостров, мориња, Источносибирско Море, Берингово Море, Охотско Море, Јужно Кинеско Море, Арабиско Море, Црвено Море, заливи, Аденски Залив, Персиски Залив, Бенгалски залив, Тајландски Залив, протоци, Берингов проток, Малајски Проток, Баб ел Мандеб, релјеф, низини, Западно-сибирската, Месопотамија, Хиндустанската 	<ul style="list-style-type: none"> • Ја опишува географската положба на Азија, покажува на географска карта каде се протегаат нејзините граници и ја идентификува како континент со најголема површина во светот. • Ја опишува со помош на географска карта бреговата разгранетост на Азија, при што ги идентификува најголемите острови, полуострови и заливи и на кои држави припаѓаат. • Ги опишува со помош на географска карта најзначајните протоци во Азија и идентификува кои мориња ги поврзуваат. • Опишува каков релјеф преовладува на територијата на Азија и на географска карта ги идентификува најкарактеристичните релјефни целини (низини, висорамнини, планински масиви со нивните највисоки врвови, пустини и сл.) и низ кои држави се протегаат истите. • Наведува низ кои топлински појаси се протега и кои климатски типови се доминантно застапени во Азија, го опишува нивното протегање и нивните карактеристики. • Го објаснува влијанието на океаните и морињата врз климатските карактеристики на Азија. • Ги именува со помош на географска карта океаните и морињата на кои излегува Азија.

<p>Низина, Кинеската Низина, планини, Кавказ, Елбурс, Памир, Тијаншан, Хиндикуш, Каракорум, Хималаи, Алтај, висорамнини, Анадолија, Декан, Тибет, Средносибирската Висорамнина, пустини, Арабиска Пустина, Кизилкум, Каракум, Тар, Такла Макан, Гоби, клима, климатски типови, екваторски, тропски, пустински, монсунски, средоземноморски, океански, умерено континентален, континентален, планински, субполарен, поларен, сливно подрачје, реки, слив на Северен Леден Океан, Об со Иртиш, Енисеј, Лена, Колима, слив на Индиски Океан, Тигар, Еуфрат, Инд, Ганг, Брамапутра, Иравади, слив на Тихи Океан, Амур, Хоанхо, Јангце, Меконг, слив на Аралско Езеро, Сир Дарја, Аму Дарја, езера, Касписко Езеро, Аралско Езеро, Балхашко Езеро, Бајкалско Езеро, природни богатства, јаглен, нафта, природен гас, железо, калај, волфрам, ураниум, ториум)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ги именува со помош на географска карта најголемите реки во Азија, низ кои држави поминуваат, ги идентификува каде се влеваат и на кое сливно подрачје припаѓаат. • Ги именува со помош на географска карта најголемите и позначајните езера во Азија и во кои држави се наоѓаат. • Ги именува најважните природни богатства со кои располага Азија (нафта, јаглен, природен гас, железна руда, шуми, хидроенергија и сл.), во кои региони и држави се разместени и ги покажува на географска карта. • Го објаснува значењето на природните богатства за развој на регионот и државата каде се најмногу застапени.
<ul style="list-style-type: none"> • Социо-географски карактеристики на Азија (број на население, густина на населеност, природен прираст, религии, христијанска религија, исламска религија, хиндуизам, конфучијанизам, будизам, шинтоизам, групи на народи, најголеми градови, Токио, Шангај, Пекинг, Тјенцин, Мумбај, Њу Делхи, Калкута, Дака, Карачи, Џакарта, Сеул, Истанбул, Манила, Техеран, Бангкок, региони, Северна Азија, Источна Азија, Југоисточна Азија, Јужна Азија, Средна Азија, Југозападна Азија, туристички центри, Истанбул, Кушадаси, Анталија, Кападокија, Ерусалим, Мека, Медина, Варанас, 	<ul style="list-style-type: none"> • Го наведува вкупниот број на население на Азискиот континент и го идентификува како најнаселен континент на Земјата каде живее повеќе од половина од светското население. • Ја идентификува различната густина на населеност во различни региони од Азија и именува некои од државите кои се најгусто населени (Сингапур, Бахреин, Бангладеш, Тајван, Либан, Јужна Кореја и др.) и некои од државите кои се најретко населени (Монголија, Казахстан, Туркменистан, Оман, Бутан и др.) и ги покажува на географска карта. • Ја објаснува стапката на природен прираст и именува некои од државите кои имаат највисок природен прираст (Катар, Ирак, Обединети Арапски Емирати) и некои од државите со негативен природен прираст (Јапонија, Малдиви). • Ги наведува главните религии и групи на народи кои се застапени во Азија и која од нив во кој регион е најмногу застапена.

<p>Петра, Дубаи, Тајланд, Непал, Камбоџа, Сингапур, Бали, Хонг Конг, Малдиви, културно историски знаменитости, Големиот кинески ѕид, Мавзолејот Таџ Махал)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Именува некои од цивилизациските откритија кои потекнуваат од Азија (хартитата, печатарската техника, барутот, свилата, порцеланот и сл.). • Именува некои карактеристични уметнички и спортски вредности во Азија (танцувањето во Тајланд, боречките спортови, самурајските обичаи, сумо – борбите и сл). • Именува некои од познатите светски културно – историски градби во Азија (Кинескиот ѕид во Кина, мавзолејот Таџ Махал во Индија и сл.) и идентификува во кои држави се наоѓаат. • Ги именува најголемите градови во Азија, идентификува во кои држави се наоѓаат и ги покажува на географска карта. • Ги именува регионите на кои е поделена Азија и со помош на географска карта го опишува нивното протегање и ги идентификува државите кои припаѓаат на секој регион. • Ги именува најпознатите туристички центри во Азија, ги идентификува во која држава се наоѓаат и ги покажува на географска карта. • Ги опишува со помош на географска карта основните географски карактеристики на Кина (географска положба, граници, големина, брегова разгранетост, релјеф, клима, хидрографија, население, поголеми градови, најзначајни туристички места, државно уредување, природни ресурси и сл.). • Ги опишува со помош на географска карта основните географски карактеристики на Индија (географска положба, граници, големина, брегова разгранетост, релјеф, клима, хидрографија, население, поголеми градови, најзначајни туристички места, државно уредување, природни ресурси и сл.). • Ги опишува со помош на географска карта основните географски карактеристики на Турција (географска положба, граници, големина, брегова разгранетост, релјеф, клима, хидрографија, население, поголеми градови, најзначајни туристички места, државно уредување, природни ресурси и сл.). • Ги опишува со помош на географска карта основните географски карактеристики на Јапонија (географска положба, граници, големина, брегова разгранетост, релјеф, клима, хидрографија, население, поголеми градови, најзначајни туристички места, државно уредување, природни ресурси и сл.).
--	---

Примери за активности

- Учениците, поделени во мали групи/парови, користејќи интернет и илустриран материјал, истражуваат за границите на Азија, и колкава е нејзината површина. Секоја група подготвува куса презентација, ја презентира пред другите групи и покажува на географска карта. На крајот сите заедно водат дискусија за големината и географската положба на Азија.
- Учениците, поделени во мали групи, користејќи интернет и илустриран материјал, истражуваат за бреговата разгранетост на Азија. Секоја група истражува за различен регион: поголеми острови (на кои држави припаѓаат), полуострови (кои држави се наоѓаат на нив) и заливи. Секоја група подготвува куса презентација, ја презентира пред другите групи и покажува на географска карта, додека останатите групи треба да постават по едно прашање кое се однесува за регионот од групата што презентира. На крајот сите заедно водат дискусија и доаѓаат до заклучок за тоа кои региони од Азија се карактеризираат со најголема брегова разгранетост.
- Учениците, поделени во мали групи, ја реализираат активноста „Патување низ протоците во Азија“. Секоја група влече по едно ливче на кое стои името на протокот за кој треба да истражуваат, односно да „патуваат“ низ него, користејќи интернет и илустриран материјал. Секоја група подготвува куса презентација за своето „патување“ низ протокот (кои мориња ги поврзува, каде се наоѓа, големина, важност и сл.) и ја презентира пред другите групи. На крајот сите заедно водат дискусија за важноста на протоците и кој од нив има најголемо стратешко значење за Азискиот континент.
- Учениците, поделени во мали групи, ја реализираат активноста „Планинско истражување на Азија“. Секоја група добива задача да истражува, користејќи интернет и илустриран материјал, за одреден планински масив (највисок врв, должина на протегање, географска локација, држава/и каде се протега, и сл.), низина и висорамнина. Секоја група подготвува куса презентација, ја презентира пред другите групи и покажува на географска карта. На крајот сите заедно водат дискусија и доаѓаат до заклучок за тоа кој е најголем и најзначаен планински масив во Азија и какво е неговото влијание за развој на регионот во кој се претега.
- Учениците, поделени во мали групи, ја реализираат активноста „Патување низ пустина“. Секоја група влече по едно ливче на кое стои името на пустината за која треба да истражуваат, односно да „патуваат“ низ неа, користејќи интернет и илустриран материјал. Секоја група подготвува куса презентација за своето „патување“ низ пустината (каде се наоѓа, големина, температура, врнежи и сл.) и ја презентира пред другите групи. На крајот сите заедно прават споредба на карактеристиките за пустините во Азија.
- Учениците, поделени во мали групи, користејќи интернет и илустриран материјал, истражуваат за климата во Азија. Секоја група добива задача да истражува, за одреден климатски фактор (близина на морињата и океаните, релјефот и сл.) и за карактеристиките на одреден климатски тип (каде е распространет, температура на воздухот, количина на врнежи, растителен и животински свет карактеристичен за него и сл.). Секоја група подготвува куса презентација и ја презентира пред другите групи. На крајот сите заедно водат дискусија за тоа како климата делува врз начинот на живеење на луѓето во различни делови од Азија.
- Учениците, поделени во мали групи, користејќи интернет и илустриран материјал, истражуваат за морињата, реките и езерата во Азија. Секоја група добива задача да истражува, на кои океани и морињата излегува Азија, за карактеристиките на поголемите реки кои течат низ Азија (должина, низ кои држави поминуваат, каде се влеваат, на кое сливно подрачје припаѓаат и сл.) и карактеристиките на поголемите езера (големина, држава каде се наоѓаат, поголеми реки кои се вливаат во нив или извираат од нив и сл.). Секоја група подготвува куса

презентација, ја презентира пред другите групи и покажува на географска карта. На крајот сите заедно решаваат квиз и водат дискусија за тоа кои мориња, реки и езера имаат најголемо значење за Азија или за регионот во кој се наоѓаат.

- Учениците, поделени во мали групи, користејќи интернет и илустриран материјал, истражуваат за најважните природни богатства со кои располага Азија (нафта, јаглен, природен гас, железна руда, шуми, хидроенергија). Секоја група истражува за различно природно богатство (во кој регион најмногу се наоѓа). Секоја група подготвува куса презентација, ја презентира пред другите групи и покажува на географска карта. На крајот сите заедно водат дискусија и доаѓаат до заклучок за тоа кои се најзначајни природни ресурси за развој на одреден регион или држава.
- Учениците, поделени во мали групи, користејќи интернет и илустриран материјал, истражуваат за поделбата на Азија на региони. Секоја група истражува за различен регион во Азија, (држави кои припаѓаат во тој регион, површина, вкупен број на население, најголем град според бројот на население во таа држава, густина на населеност и стапка на природен прираст). Секоја група подготвува куса презентација (во форма на табела и графикон) и ја презентира пред другите групи. На крајот сите заедно водат дискусија и доаѓаат до заклучок за вкупниот број на население во Азија, кои држави се со најголема густина на население во Азија (односно во кој регион е сконцентриран најголем дел од населението), кои држави се најголеми по површина и население од секој регион и кои се најголеми градови според бројот на население во Азија и ги покажуваат на географска карта.
- Учениците, поделени во мали групи, користејќи интернет и илустриран материјал, истражуваат за главните религии и групи на народи кои се застапени во Азија. Секоја група подготвува куса презентација и ја презентира пред другите групи. На крајот сите заедно водат дискусија и доаѓаат до заклучок за тоа кои се најзастапени религии и групи на народи на Азискиот континент.
- Учениците, поделени во мали групи, користејќи интернет и илустриран материјал, истражуваат за тоа кои цивилизациски откритија потекнуваат од Азија. Секоја група подготвува куса презентација и ја презентира пред другите групи. На крајот сите заедно водат дискусија и доаѓаат до заклучок за тоа кои се најважните цивилизациски откритија кои потекнуваат од Азија.
- Учениците, поделени во мали групи, користејќи интернет и илустриран материјал, истражуваат за некои од познатите светски културно – историски градби во Азија (Кинескиот ѕид во Кина, мавзолејот Таџ Махал во Индија и сл.). Секоја група истражува за различна градба и подготвува куса мултимедијална презентација (со слики, видео/аудио материјал, текст) и ја презентира пред другите групи. На крајот сите заедно водат дискусија и доаѓаат до заклучок за влијанието на овие градби во развојот на туризмот во државите во кои се наоѓаат.
- Учениците, поделени во мали групи, користејќи интернет и илустриран материјал, истражуваат за најпознатите туристички центри во Азија. Секоја група истражува за различен регион во Азија (природни и културни атракции, географска локација, туристички места и сл.). Секоја група подготвува куса мултимедијална презентација (со слики, карти, видео/аудио материјал, текст) за нивниот регион и ја презентира пред другите групи. На крајот сите заедно водат дискусија за важноста на туризмот и неговото влијание врз развојот на секој регион и доаѓаат до заклучок за тоа кои се најпознати туристички центри во Азија.
- Учениците, поделени во мали групи, користејќи интернет и илустриран материјал, истражуваат за основните географски карактеристики на некои од поголемите држави во Азија (Кина, Индија, Јапонија и Турција). Секоја група истражува за секоја од овие држави. Подготвува куса мултимедијална презентација (со слики, карти, видео/аудио материјал, текст) ја презентира пред другите групи и покажува на географска карта. На крајот, преку заедничка дискусија се споредуваат карактеристиките на сите држави.

- Учениците се делат во групи кои ќе глумат туристичка агенција и треба да подготви рекламен материјал (во вид на брошура) за посета на туристички места во Азија. Во рекламниот материјал треба да препорача туристичка тура за посета, при што се наведува земјата, јазикот што се зборува, валутата што се користи, главниот град и позначајните културни знаменитости, традиционалната храна и климата. Брошурите содржат текст и илустрации. На крајот ги споделуваат брошурите и бираат што најмногу би сакале да посетат кога би биле туристи.
- Секој ученик, индивидуално, пополнува нема карта на Азија по насока на наставникот (држави, мориња, реки, планини и сл.).

ИНКЛУЗИВНОСТ, РОДОВА РАМНОПРАВНОСТ/СЕНЗИТИВНОСТ, ИНТЕРКУЛТУРНОСТ И МЕЃУПРЕДМЕТНА ИНТЕГРАЦИЈА

Наставникот обезбедува инклузивност преку вклучување на сите ученици во сите активности за време на часот. Притоа, овозможува секое дете да биде когнитивно и емоционално ангажирано преку користење на соодветни методички приоди (индивидуализација, диференцијација, тимска работа, соученичка поддршка). При работата со учениците со попреченост применува индивидуален образовен план (со прилагодени резултати од учење и стандарди за оценување) и секогаш кога е можно користи дополнителна поддршка од други лица (лични и образовни асистенти, образовни медијатори, татори волонтери и професионалци од училиштата со ресурсен центар). Редовно ги следи сите ученици, особено оние од ранливите групи, за да може навремено да ги идентификува тешкотиите во учењето, да ги поттикнува и поддржува во постигнувањето на резултатите од учењето.

При реализација на активностите наставникот еднакво ги третира и момчињата и девојчињата, при што води грижа да не им доделува родово стереотипни улоги. При формирање на групите за работа настојува да обезбеди баланс во однос на полот. При избор на дополнителни материјали во наставата користи илустрации и примери кои се родово и етнички/културно сензитивни и поттикнуваат родово рамноправност, односно промовираат интеркултурализам.

Секогаш кога е можно наставникот користи интеграција на темите/содржините/поимите при планирањето и реализацијата на наставата. Интеграцијата овозможува учениците да ги вклучат перспективите на другите наставни предмети во она што го изучуваат во овој наставен предмет и да ги поврзат знаењата од различните области во една целина.

ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

За да овозможи учениците да ги постигнат очекуваните стандарди за оценување, наставникот континуирано ги следи активностите на учениците за време на поучувањето и учењето и прибира информации за напредокот на секој ученик. За учеството во активностите, учениците добиваат повратна информација во која се укажува на нивото на успешност во реализацијата на активноста/задачата и се даваат насоки за подобрување (формативно оценување). За таа цел, наставникот ги следи и оценува:

- усните одговори на прашања поставени од наставникот или од соучениците,
- истржувачките активности за прибирање податоци,
- изработките (мултимедијални презентации, постери, брошури и друг вид презентации),
- придонесот во работата во мали групи
- домашните задачи и
- одговорите на квизови и тестови.

По завршување на учењето на секоја тема, ученикот добива бројчана сумативна оценка за постигнатите стандарди за оценување. Сумативната оценка се изведува како комбинација од резултатот постигнат на тест на знаење во комбинација со оценката за напредувањето констатирана преку различните техники на формативно оценување. Во текот и на крајот од учебната година ученикот добива бројчани оценки.

Почеток на имплементација на наставната програма	учебна 2025/2026 година
Институција/ носител на програмата	Биро за развој на образованието
Согласно член 30, став 3 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 161/19 и 229/20) министерката за образование и наука ја донесе наставната програма по предметот <i>Географија</i> за VII одделение.	бр. 12-5706/8 30.12.2024 година <div style="text-align: right;">Министерка за образование и наука, проф. д-р Весна Јаневска, с.р. _____</div>